

Aký ekonomický výsledok je reálny pri optimálnych parametroch stáda dojčiacich kráv?

Ján Huba, Jozef Daňo, Peter Polák, CVŽV Nitra

System chovu mäsového dobytka - odchov teliat pod matkami do odstavu vo veku 7 - 8 mesiacov je ekonomicky determinovaný hlavne cenami, ktoré ponúknu zahraniční odberatelia za odstavené teľatá. Väčšina z nich totiž stále smeruje na ďalší výkrm za hranice Slovenska. Keďže je chov dojčiacich kráv v EÚ dotlačne stimulovaný, výkupcovia si môžu dovoliť tlačiť ceny nadol.

Parametre, z ktorých analýza vychádza

Podrobnú štruktúru nákladov v súbore chovov dojčiacich kráv, s ktorými náš výskumný tím spolupracuje, sme uviedli v článku v decembrovom AGROMAGAZÍNe. V uvedených podnikoch sa priemerné náklady na krmný deň kravy (vrátane jednotlivých kategórií obratu stáda) dostali na úroveň 2 eurá. Napriek tomu jednotlivé analyzované podniky nedosiahli biologicky optimálne produkčné parametre. Modelovo sme preto zisťovali, akú ekonomiku by bolo reálne dosiahnuť pri produkčných parametroch, bližiacich sa k biologickým možnostiam súčasného genofondu. V prvom modeli sme vychádzali z priemerných dosiahnutých nákladov na krmný deň (2 eurá). V nákladoch sú v oboch variantoch prostredníctvom odpisov základného stáda zahrnuté aj tržby z predaja vyradených kráv. V druhom modeli (stĺpec 2 v tabuľke) sme uvažovali so systémom chovu pri minimálnych nákladoch (nízke vstupné investície - nízke odpisy HIM, nízke pracovné náklady, minimálne režijné náklady), keď je reálny pokles nákladov na krmný deň kravy (vrátane kategórií obratu stáda) na 1,5 eura. Produkčné parametre vychádzajú z biologických možností (96 živo narodených teliat na 100 kráv, úhyn teliat do veku 8 mesiacov max. 4 %, priemerné denné prírastky živej hmotnosti teliat na pastve 1 kg).

Čo ukázali výsledky ekonomickej analýzy?

Z tabuľky vidíme, že ani pri dosahovaní optimálnych parametrov (stĺpce 1 a 2) nie je možné pri priemernej realizačnej cene teliat 2,16 eura dosiahnuť bez podpôr kladný ekonomický výsledok, dokonca ani pri nízko nákladovom modeli (1,5 eura na 1 KD kravy). Pri nákladoch 2 eurá na krmný deň kravy na kompenzáciu strát nepostačuje ani podpora cez VDJ (priemerne 166 eur na kravu v roku 2009). Jediné započítaním platieb na plochu (TTP a znevýhodnené oblasti - ďalej označené LFA) možno vykázat kladný ekonomický výsledok (aj to len pri nízkom zaťažení dobytčiami jednotkami - rozpočítaní podpôr na menší počet kráv). Modelovo sme počítali zaťaženie 0,7 VDJ na 1 ha TTP a uvažovaná výška podpôr bola 121,6 eur na 1 ha TTP a 110 eur na 1 ha LFA.

Aké sú minimálne parametre na dosiahnutie nulovej rentability?

Modelovo sme zisťovali, aké minimálne produkčné parametre musí chovateľ dosiahnuť pri podporách, uvedených vyššie (VDJ, TTP, LFA), aby po ich započítaní nebol stratový. Pri zaťažení 0,7 VDJ na 1 ha TTP nám vyšiel minimálny počet 66 odstavených teliat na 100 kráv, vyradovanie kráv max. 20 % a hmotnosť teliat pri odstave min. 230 kg. Priemerné hodnoty za Slovensko v roku 2009 boli 56 teliat na 100 kráv a hmotnosť vo veku 210 dní 208 kg (zdroj: Plemenárske služby SR, š.p.). Z uvedeného možno dedukovať, že chov dojčiacich kráv na Slovensku sa rozširuje len vďaka podporám a musíme zlepšiť všetky produkčné parametre.

Ekonomika chovu dojčiacich kráv v závislosti od dosahovaných produkčných parametrov a nákladov na kŕmny deň

Ukazovateľ	Optimálne produkčné parametre		Minimálne parametre pre nulovú rentabilitu - náklady na KD 2 eurá
	Náklady na kŕmny deň 2 €	Náklady na kŕmny deň 1,5 €	
Počet odchovaných teliat na 100 kráv (ks)	92	92	66
Potreba jalovic na obnovu stáda (%)	15	15	20
Počet predaných teliat na 100 kráv (ks)	77	77	46
Náklady na 1 KD kravy vrátane teliat a MD (€)	2	1,5	2
Ročné náklady na kravu (vrátane teliat a MD) (€)	727	545	727
Priemerná živá hmotnosť teliat pri predaji (kg)	280	280	230
Priemerná realizačná cena teliat za 1 kg ž.hm. (€)	2,16	2,16	2,16
Tržby z predaja teliat na 1 kravu (€)	465	465	229
Rozdiel medzi tržbami a nákladmi (€)	- 262	- 80	- 498
Podpora na kravu - VDJ (€)	166	166	166
Priemerná podpora na kravu (prepočet cez LFA a TTP)*	332	332	332
Ekonomický výsledok s podporami (€)	+235	+417	0

* modelované na zaťaženie 0,7 VDJ/ha TTP a platbu na LFA 110 € na ha a platbu 126 €/ha TTP